

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra, soudkyně Jiřiny Chmelové a soudce Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **Ing. A. L.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 A 48/2025,

t a k t o :

- I. Asistent soudkyně Nejvyššího správního soudu M. N. **není vyloučen** z vykonávání svěřených úkonů v soudním řízení vedeném u tohoto soudu pod sp. zn. Nao 141/2025.
- II. Soudkyně Městského soudu v Praze Ludmila Sandnerová, Iveta Postulková a Petra Kamínková **nejsou vyloučeny** z projednávání a rozhodování věci vedené u městského soudu pod sp. zn. 3 A 48/2025.

Odůvodnění:

[1] Žalobce v řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 A 48/2025 namítl podjatost celého senátu rozhodujícího v dané věci, složeného z předsedkyně Ludmily Sandnerové a soudkyň Ivety Postulkové a Petry Kamínkové. Žalobce vznesl námitku podjatosti v průběhu nařízeného jednání dne 30. 9. 2025 a následně ji rozvedl v písemném podání z téhož dne. Městský soud v Praze proto v souladu s § 8 odst. 5 s. ř. s. předložil věc Nejvyššímu správnímu soudu.

[2] Žalobce spatřuje podjatost předně v tom, že jeho věc týkající se důchodového pojištění projednával tříčlenný senát, ačkoliv měl podle § 31 odst. 2 s. ř. s. rozhodovat specializovaný samosoudce, čehož si členky senátu musely být vědomy. Jako další důvod podjatosti žalobce uvádí bezdůvodné ustanovení tlumočnice z ruského jazyka. Namítá, že hovoří plynule česky, což předsedkyně senátu věděla z předchozího telefonického hovoru. Ustanovení tlumočnice proto vnímá jako projev osobního negativního vztahu a předsudků, který vychází ze stereotypního předpokladu, že je ruského původu, ačkoliv pochází z Estonska. Takový postup považuje za snahu poškodit jej v řízení a zasáhnout do jeho práva na spravedlivý proces. Žalobce dále namítl, že předsedkyně senátu při ověřování totožnosti žalobce konstatovala, že žalobce předložil doklad o povolení k pobytu. Žalobce

přítom zdůrazňuje, že je osobou trvale bydlící v ČR od roku 1998, což má přímý dopad na věc (žádost o starobní důchod), která se týká pouze osob trvale bydlících na území ČR. Z výše uvedených důvodů je tedy žalobce přesvědčen, že o jeho věci nemůže být ze strany namítaných soudkyň rozhodováno nestranně.

[3] K námitce podjatosti se vyjádřily i soudkyně senátu 3 A. Shodně uvedly, že si nejsou vědomy žádného poměru k účastníkům řízení ani k projednávané věci a necítí se být podjaté.

[4] Žalobce následně vznesl další námitku podjatosti, a to soudkyně Nejvyššího správního soudu Jiřiny Chmelové a jejího asistenta M. N. Ti ve svých vyjádřeních k této námitce (č. l. 103, 104) shodně uvedli, že k účastníkům řízení ani k věci samé nemají žádný poměr, nejsou si vědomi žádných důvodů, které by zpochybňovaly jejich nestrannost, a v dané věci se necítí být podjatí.

K výroku I.

[5] Podle § 8 odst. 1 věty první s. ř. s. *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti*. Podle § 8 odst. 1 věty třetí s. ř. s. *důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Podle § 8 odst. 2 s. ř. s. *je z obdobných důvodů vyloučena i jiná osoba, která se bezprostředně podílí na výkonu pravomoci soudu a též tlumočnick a znalec*.

[6] O návrhu na vyloučení soudkyně Jiřiny Chmelové rozhodl jiný senát zdejšího soudu usnesením ze dne 8. 1. 2026, č. j. Nao 201/2025-107, a to tak, že uvedená soudkyně není vyloučena z projednávání a rozhodování dané věci. Pokud jde o námitku podjatosti asistenta soudkyně M. N., o té rozhoduje příslušný senát (§ 8 odst. 5 s. ř. s.). Žalobce důvod podjatosti spatřuje v tom, že v přípisu ze dne 14. 10. 2025, č. j. Nao 141/2025-99, nebyla uvedena jména soudkyň městského soudu, jejichž podjatost žalobce namítal.

[7] Ani v případě asistenta soudkyně M. N. soud neshledal důvody pro jeho vyloučení z výkonu svěřených úkonů soudního řízení a přípravy podkladů pro rozhodnutí. Je zjevné, že žalobce spatřuje důvod podjatosti v jeho postupu v projednávané věci, konkrétně zaslání přípisu č. j. Nao 141/2025-99, jímž byl informován o složení senátu a možnosti vznést námitku podjatosti. Postup asistenta soudce v řízení o projednávané věci však důvodem podjatosti být nemůže (shodně též např. rozsudek NSS ze dne 7. 5. 2019, č. j. 4 As 389/2018-27, bod 25, nebo usnesení NSS ze dne 2. 2. 2022, č. j. 8 As 330/2021-60, bod 5 a tam citovaná judikatura). Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto usnesení.

K výroku II.

[8] Nejvyšší správní soud dále posoudil námitku podjatosti soudkyň Městského soudu v Praze a dospěl k závěru, že ani tato námitka podjatosti není důvodná.

pokračování

[9] Součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný (srov. např. usnesení NSS ze dne 19. 8. 2024, č. j. Nao 105/2024-195, bod 6). Soudce lze tedy z projednávání a rozhodnutí přidělené věci vyloučit jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaújatě a spravedlivě (srov. usnesení NSS ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16).

[10] Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží našla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaújatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí díť výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též např. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04 a tam citovaná judikatura).

[11] Nejvyšší správní soud předesílá, že v rámci řízení o námitce podjatosti nepřezkoumává věcnou správnost procesního postupu soudce v řízení. Ostatně důvodem k vyloučení soudce, jak vyplývá z § 8 odst. 1 věty třetí s. ř. s., ani nemohou být okolnosti, které samy o sobě spočívají v postupu soudce v řízení o dané věci. Například v usnesení ze dne 18. 6. 2003, č. j. Nao 25/2003-47, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci nejsou podle § 8 odst. 1 s. ř. s. okolnosti spočívající v postupu soudu podle § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s., který vedl k zamítnutí žalobcovy žádosti o osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná. A to ani v případě, že by takové rozhodnutí nebylo věcně správné.

[12] Ačkoliv Nejvyššímu správnímu soudu při rozhodování o námitce podjatosti nepřísluší věcně přezkoumávat samotný procesní úkon, forma jednání a způsob vystupování soudce, jakož i celkový kontext, v němž byl úkon učiněn, jsou pro posouzení námítky podjatosti naopak podstatné. Na základě těchto skutečností si totiž soud může učinit náhled na vnější stránku nestrannosti, tj. posoudit, zda v projednávané věci existují objektivní okolnosti, které by mohly vést k legitimním pochybnostem o tom, zda soudce má určitý, nikoliv nezaújatý vztah k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. (srov. usnesení NSS ze dne 13. 12. 2018, č. j. Nao 164/2018-83, bod 17).

[13] Při posouzení konkrétních námitek žalobce touto optikou Nejvyšší správní soud konstatuje, že v postupu předsedkyně senátu, ani ostatních soudkyň senátu 3 A, neshledal žádné okolnosti, které by mohly nasvědčovat jejich podjatosti. Ze zvukového záznamu z jednání a z usnesení o ustanovení tlumočnice ze dne 26. 9. 2025, č. j. 3 A 48/2025-72, vyplývá, že si předsedkyně senátu byla vědoma skutečnosti, že žalobce česky rozumí. Tlumočnici však přesto ustanovila z důvodu, aby žalobce „*mohl před soudem plně hájit své oprávněné zájmy a nebyl omezen případnou jazykovou bariérou.*“ Takový postup nelze vyhodnotit jako projev zaujatosti, ale naopak jako snahu v maximální míře chránit práva žalobce. Rovněž námitce týkající se ověření totožnosti nelze přisvědčit. Ze zvukového záznamu soud ověřil, že předsedkyně senátu pouze formálně konstatovala ověření totožnosti žalobce dle předloženého povolení k pobytu č. 001412486 a doklad mu bezprostředně vrátila. Jedná se o standardní procesní úkon, který nijak nesměruje k posouzení právního postavení žalobce ve věci samé a v němž objektivně nelze spatřovat jakýkoli projev podjatosti vůči žalobci. Pokud jde o poukaz žalobce na nesprávné obsazení soudu, tedy že věc projednává senát namísto specializovaného samosoudce, konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato výhrada rovněž nesměruje proti osobám konkrétních soudkyň či jejich poměru k věci, nýbrž výlučně proti procesnímu postupu městského soudu. Přezkum správnosti přidělení věci taktéž Nejvyššímu správnímu soudu v řízení o námitce podjatosti nepřísluší. Jedná se o otázku, kterou lze zkoumat až v případné kasační stížnosti jako vadu řízení podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (srov. usnesení NSS ze dne 28. 5. 2020, č. j. Nao 68/2020–55, body 7-8). Nejvyšší správní soud nad rámec výše uvedeného dodává, že ani z obsahu soudního spisu nevyplynuly žádné jiné skutečnosti, které by nasvědčovaly existenci závažného důvodu spočívajícího v poměru namítaných soudkyň k projednávané věci či jejím účastníkům, pro který by bylo možné pochybovat o jejich nepodjatosti.

[14] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal žalobcem vznesenou námitku podjatosti důvodnou, proto rozhodl, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. února 2026

David Hipšr
předseda senátu